

Innhold

Kapittel 1

Fagdidaktisk tenkning i praksis	11
August skal undervise i religion og etikk i videregående skole (RoE)	11
Julie skal bli lærer i religion, livssyn og etikk på ungdomstrinnet (RLE)	14
Didaktikk og fagdidaktikk	16
«Hva, hvorfor, hvordan og hvilken virkning har det vi gjør?»	17
Alt henger sammen med alt	19
Religiondidaktisk modell	23
Studiefag, fagdidaktikk og religionsfag	23
- men noen emner kan jeg ingenting om!	23

Kapittel 2

Religionsfagenes historikk	26
Hva heter faget nå, tro?	26
Noen trekk fra religionsfagets historie i grunnskolen	26
Skolen tjener kirken (1739-1889)	27
Skolen skilles fra kirken: Folkeskolen (1889-1969)	30
Skolen blir pluralistisk: Enhetsskolen (1969-d.d.)	31
Religionsundervisning tjener individ og samfunn (1997-d.d.)	32
Glimt fra religion og etikk-fagets historie	35
Lovverket avspeiler utviklingen	39
Læreplanene endrer faget	40
Læreplanen 1976	40
Reform 94	41
Læreplanen fra 2006: Kunnskapsløftet	41
Arbeidsmåter i religionsfaget	43

Kapittel 3

Rammer om undervisningen	45
Norsk skoles generelle verdier	46
Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringsloven)	46
Generell del av læreplanen, læringsplakaten, læreplan i det enkelte fag	49
Læringsplakaten, prinsipper for opplæringen	50
Læreplaner for fag	51
Læreplaner i religion, livssyn og etikk og religion og etikk	52
Spiralprinsippet	52
Arbeidsmåter	55
Læreplan i religion, livssyn og etikk	55
Religion og etikk	62
Læreplananalyse	67

Kapittel 4

Eleven	70
All undervisning foregår i en kontekst!	70
Mediebruk	72
Nett eller ansikt til ansikt	73
Påvirkning på ungdom	73
Ungdomsspråk	75
Klasserommet	75
Holdninger og religion og livssyn	75
Utfordringer og muligheter for religionslærere	80
Å undervise i det flerkulturelle klasserommet	81
Klasserommet har endret seg de siste tiårene	82
Perspektiver i det flerkulturelle klasserommet	83
Stereotypier og fordommer	84
Har foreldrene noe med planleggingen av religionsfaget å gjøre?	88
Å differensiere i klasserommet	88

Kapittel 5

Den profesjonelle religionslæreren	91
Religionslæreren – nøytral og fordomsfri?	91
Læreren må kunne sitt fag	94
Er det noe spesielt med religionslæreren?	94
Indre og ytre profesjonalitet	95

Hva kjennetegner et godt og åpent læringsmiljø med en profesjonell religionslærer?	95
Alltid religionslærer?	97
Yrkesetikk	97
Taushetsplikt	100
Samarbeid med hjemmene	106
Lover, forskrifter osv.	106
Ulike former for foreldresamarbeid	107
Foreldresamarbeid knyttet til RLE-faget	107

Kapittel 6

Læremidler i religionsfagene	111
Læremidler er mer enn læreboka	113
Forstår elevene det som står i lærebøkene?	116
Liks i praksis	118
Elevene og læreboka	119
Svarjegerne	119
Å lese med BISON-blikk	120
Hvordan bruker så lærerne læreboka?	120

Kapittel 7

Å undervise om religioner og livssyn	126
Hvor skal vi begynne?	127
Indre og ytre motivasjon for religionsfagene	127
Religions- og livssynsfagene	128
Kan vi forutsette at elever vet hva religion er?	129
Modeller for undervisning i religioner	130
Ulike perspektiver i undervisningen om religioner	131
Å sammenlikne religioner	132
Østlige og vestlige religioner	133
Om religioner i RLE	134
Prinsipper for likebehandling	135
Om religioner i religion og etikk	135
Et forslag til undervisningsopplegg	135
Ninian Smarts dimensjoner	137
Oppgave for elever	138
Religionskritikk	139
Skift rammer om samtalen	141
Forslag til arbeidsmåte	142

Aktualisering	143
Kompetansemålene og undervisningen i religion og etikk	144
Konkretisering: Hva husker du best?	145
Urfolks religion	146
Lever stereotypiene ennå?	147
Livssynshumanismen	148
Kritikk av livssynshumanismen	153

Kapittel 8

Å undervise om etikk	155
Hvorfor er det så viktig å undervise i etikk?	157
Etikk i læreplanen i RLE etter 10. trinn og religion og etikk	158
Eleven i etikkundervisningen	160
Hvorfor er det så viktig å være varsom i etikkundervisningen?	161
Hvordan er den gode etikk lærer?	162
Perspektiver i etikkundervisningen	163
Etiske modeller	165
Elevene må få kunnskap og argumentasjonstrening	166
Case	167
Fra det nære til det fjerne	168
Mange «etikker»	170
Etisk refleksjon	171
Forslag til elevoppgave	171

Kapittel 9

Å undervise i filosofi	173
Filosofi og filosofi	174

Kapittel 10

Variert og god undervisning i religionsfagene	179
Variert undervisning i religionsfagene – hvorfor er det viktig?	181
Ferdighetsverbene	182
Taksonomier	185
Grunnleggende ferdigheter i RLE og religion og etikk	186
Å kunne uttrykke seg muntlig	187
Å kunne skrive	189
Å kunne lese	191
Å kunne regne	191
Å kunne bruke digitale verktøy	193

Estetikk: tekst, bilder, musikk, film, symboler, arkitektur	194
Tekst	195
Bilder	199
Arkitektur	207
Musikk	209
Film	210
Mat i religionene	215
Høytidskalendere i religionsundervisningen	216
Fortelling	218
Filosofisk samtale	224
Hvordan gjør vi det?	225
Dialog	226
Tavle, kritt og PowerPoint-presentasjon	229
Samarbeidslæring	232
Gruppeinndeling	234
Prinsipper for arbeidet	235
Taksonomien	235
Eksempler på bruk av de ulike modellene	236
Prosjekt, gruppearbeid og ekskursjon	246
Andre eksempler på arbeidsmåter	252
<i>Kapittel 11</i>	
Vurdering i religionsfagene	260
Vurdering er en alvorlig sak	260
Men, hva er kompetanse og vurdering?	263
Hva skal vurderes?	266
Formål med faget i videregående skole	267
Kompetansemål, læringsmål og vurderingskriterier	267
Undervisvurdering	272
Sluttvurdering: Standpunkt og eksamen	273
De viktigste endringene	275
Rollespill for studenter: Å øve på å gjennomføre muntlig eksamen	275
Eksempler på vurderingssituasjoner	277
1. Elevpresentasjoner	277
2. Muntlig i klasserommet	279
3. Muntlige prøver og fagsamtale	279
4. Skriftlige prøver og andre skriftlige oppgaver	280
God vurdering av elever krever gode oppgaver og spørsmål	281
Eksempler på prøver og oppgaver	283

RLE-prøve 9. trinn: På sporet av Jesus	283
Andre arbeidsmåter som kan vurderes	285
Egenvurdering i religion	285
Eksempler på egenvurdering	286
Vurdering av hverandre	287
Til slutt	287

Kapittel 12

Klasseledelse	289
----------------------------	-----

Litteraturliste	291
------------------------------	-----